

פרשת פינחס כיבוד דוד

ע"ש דוד שלמה בן ריבה ז"ל
ראש-הכולל הרב אורי פולק שליט"א

נס"ד

פרשת פקודי עפ"י הפשט אור החיים הקדוש

אלה פקודי וגו'

אומרו אלה לפסול כל מנינים שבעולם, כי כל מה שימנה אדם מקנינים המדומים, אין מנינו מנין, ושמו מורה עליו מה אתה מונה, אבל מנין זה עומד לעולם, והטעם להיות מנין המשכן המופלא אשר שכן שם א-ל-ה-י עולם ה':

עוד ירצה על דרך אומרם ז"ל (ב"מ מב.) אין ברכה שורה לא בדבר הספור ולא בדבר המנוי, וכאן אמר אלה פקודי פירוש לאלה יש מנין ואין הקפדה, כי מנין זה אדרבא מנינו תביא הברכה, כי כל פרט שירבה במספר תגדיל הזכות ותסובב הברכה למרבה, והטעם להיותו של המשכן:

עוד ירמוז באומרו אלה על דרך אומרם ז"ל (ויק"ר כא ה) אם עשית חבילות וכו' עשה כנגדן חבילות של מצות, כי צריך האדם לתקן החטא בדוגמא:

והנה ישראל חטאו ואמרו אלה אלהיך (לעיל לב ד), לזה באה אלה זאת בבחינת הזכות לכפרת עון זה, ותמצא כי אמרו (שמו"ר נא ח) העדות, שעדות הוא להם שנתכפר עון העגל, וכשתדקדק תמצא כי כל פרטי עון העגל בא כנגדן במשכן:

הם נתאוו תאוה אלהים אשר ילכו לפניהם (לעיל לב א), הנה הנם הכינו מקום לה' א-ל-ה-י-ם אמת להיות לפניהם, הם בנו מזבח והעלו עולות (שם פסוק ו) הנה הנם הכינו מזבח להעלות עולות ושלמים לה', הם נתנו זהבם, הנה הנם נתנו זהבם וכסףם וכל כלי חמדתם לה', הם פרקו נזמיהם, הנה הנם הביאו האנשים על הנשים, לא נזם לבד, אלא כל עדים מעליהם וכל כלי חמדה, וכמו שפירשנו בפרשת ויקהל, הם עשו ממונים עליו לעשותו, הנה הנם פקדו בצלאל לעשות וכו', [הם] אמרו אלה אלהיך, הנה אלה פקודי לכפרה:

עוד ירצה על זה הדרך להיות שמשה עשה המספר לישראל המובא בית ה', לזה באה התורה והצדיקתו, ואמרה אלה פקודי וגו', פירוש על דרך אומרם (ויקרא כג ב) אלה הם מועדי.

ומה הוא המספר שה' מצדיק אשר פוקד על פי משה, דקדק לומר על פי משה, ולא אמר אשר פקד משה, הטעם כי לא היה הזולת עמו להצטדק, אלא מפיו אנו חיינן, שכן כתיב (לעיל לו ג) ויקחו מלפני משה, שהוא לבדו לקח הכל וטעמו של משה שהביא עצמו לידי חשד, אולי שלא עלה בדעתו חשד זה להשמר ממנו, כי איך יחשדו אותו וה' מדבר עמו בכל עת, אם ח"ו ימצא בו עול ימאסנו אלוה היודע נסתרות, ואין צריך לומר שלא ידבר אתו עוד א-ל-ה-י-ם:

או דקדק מאמר ה' שאמר לו (לעיל כה ב) דבר אל בני ישראל ויקחו לי וגו', כמו שפירשנוה במקומה, כי צוה לו להיות הוא גזר לבדו, וישרים דרכי ה' צדיקים ילכו בהם אף על פי שפושעים יכשלו בהם:

למני השבת:

בברכת שבת שלום
הרב אורי פולק שליט"א

(א) אלה פקודי - מלא וי"ו שפקד לכל ו' מאות אלף, שלא יחשדוהו שלקח מן הכסף. המשכן. משכן. שנתמשכן ב' פעמים בשביל עונות ישראל. וזה שאמרו אנשי כנסת הגדולה חבול חבלנו (נחמיה א, ז). סך כמנין משכן שנים היה עדות ששכינה שורה בישראל, שבית ראשון עמד ת"י שנה כמנין משכן:

(ב) ובצלאל בן אורי בן חור - ג' פעמים בתורה (הכא. ולעיל לא, ב. לה, ל). נתייחס כנגד שלשה מעלות שהיו בו, חכמה ותבונה ודעת (לעיל לא, ג):

(ג) ואתו אהליאב - פי' אלו השנים היו עדים למשה שהשלים כל החשבון שקבל:

(ד) כל הזהב - חמשה מיני זהב חח ונזם וטבעת וכומז כל כלי זהב (לעיל לה, כב). כנגד העשוי להם ה' ענויין פרך, מרר, ענוי, לחץ, עבודה קשה:

(ה) מאת האדנים - כנגד מיוסדים על אדני פז (שה"ש ה, טו) וכנגדם תקנו מאה ברכות בכל יום:

(ו) וקצץ - ג'. וקצץ פתילים. וקצץ חנית (תהלים מו, י). וחד קצץ עבות רשעים (שם קכט, ד). שבזכות המשכן היו מתגברין על אויביהם ומקצצים חניתותיהם:

(ז) אדם פטדה וגו' - ג'. ב' דאפוד (הכא ולעיל כח, יז). ואידך בעדן גן אל-ה-ים היית כל אבן יקרה מסוכתך אדם פטדה וגו' (יחזקאל כח, יג). מלמד שנזדמנו להם אבני אפוד מגן עדן:

(ח) את הכתנת - את ציץ (פסוק ל). כל הנך אתי"ם לרבות שהיה לכל אחד ואחד התיק שלו:

(ט) ותכל כל עבדת משכן (1392) - בגימטריא בעשרים וחמשה בכסלו נגמר (1392). ותכל לית. לומר כי עתה כלה מלאכת כל העולם:

(י) עמודיה - ד' במסורה. את עמודיה. אנכי תכנתי עמודיה סלה (תהלים עה, ד). חצבה עמודיה שבעה (משלי ט, א). ועמודיה יתפלצון (איוב ט, ו). שעמודי המשכן הם עמודי עולם שבזכותם עולם עומד:

(יא) משחתם - ב'. והיתה להיות להם משחתם. כי משחתם בהם מום במ (ויקרא כב, כה). פי' לזמן שהם תמימים יהיו להם משחתם לכהונת עולם, אבל כשיהיה בהם מום לא לרצון יהיו:

(יב) הוקם - ג'. הוקם המשכן. הוקם על (ש"ב לג, א) גבי דוד. הוקם את דברי יהונדב בן רכב (ירמיה לה, יד). בזכות שהקים דוד המקדש, כדכתיב (ש"ב ז, ב) אנכי יושב בבית ארזים וגו' הוקם על. בני יונדב בן רכב שהקימו דברי אביהם, זכו למה שנאמר (ירמיה לה, יט) לא יכרת איש ליונדב בן רכב עומד לפני כל הימים:

(יג) ויקם משה את המשכן - משכן לא נאמר אלא "המשכן" לרבות משכן של מעלה דאיתא בפסיקתא (פ"ה) שצוה הקב"ה למלאכים של מעלה להקים לו משכן למעלה:

(יד) ויסך - ד'. ויסך על ארון העדות. ויסך אלוה בעדו (איוב ג, כג). ויסך בדלתים (שם לח, ח). וירחץ ויסך (ש"ב יב, כ) גבי דוד. בזכות ויסך על ארון שבא אל בית האלהים שכל זמן שהיה אונן לא נכנס למקדש. כאשר צוה ה' את משה. כתיב על כל דבר ודבר.

כנגד מה שאמר משה מחני נא (לעיל לב, לב) הרבה להזכירו, והם י"ח פעמים כאשר צוה ה' את משה, וכל אשר צוה ה'. וכנגדם תקנו י"ח ברכות. ואחד כאשר צוה ה' (את משה) כן עשו ותקנו כנגדו ברכת המינים ויש בהם קי"ג תיבות. וכן בסופי הברכות, כמו ברוך אתה ה' מגן אברהם, ברוך אתה ה' מחיה המתים, ובו קי"ג תיבות. וקי"ג פעמים "לב" בחומש שצריכים כוונת הלב:

(טו) ולמזבח - ב'. למשכן ולמזבח. בין האולם ולמזבח (יואל ב, יז). רמז למ"ד (ברייתא דמלאכת המשכן פ' יד) שמעל מזבח הנחשת היה הדבור בא למשה, פי' למשכן ולמזבח ששכינה שורה על המזבח. וכן כתיב בין האולם ולמזבח וכו' ויאמרו חוסה ה' על עמך, ששם היו עומדים ומתפללים:

א [משה איש אמונות]- ואלה פקודי המשכן כך פתח ר' תנחומא בר אבא (משלי כח): איש אמונות רב ברכות. אתה מוצא, כל מי שהוא נאמן, הקב"ה מביא ברכות על ידיו. מי שאינו נאמן, ואץ להעשיר לא ינקה. איש אמונות, זה משה, שהוא נאמן של הקב"ה, שנאמר (במדבר יב): לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא. הוי, איש אמונות רב ברכות, שכל הדברים שהיה גזבר עליהם היו מתברכים, לפי שהוא נאמן. ואץ להעשיר לא ינקה, זה קרח, שהיה לוי ובקש ליטול כהונה גדולה. ומה היה סופו? (שם טז) ותפתח הארץ את פיה.

דבר אחר: איש אמונות, זה משה, שנעשה גזבר על מלאכת המשכן. שנו רבותינו: אין ממנין שררה על הצבור בממון פחות משנים, והרי אתה מוצא שהיה משה גזבר לעצמו, וכאן אתה אומר אין ממנין פחות מב'! אלא, אע"פ שהיה משה גזבר לעצמו, הוא קורא לאחרים ומחשב על ידיהם, שנאמר (שמות לח): אלה פקודי המשכן אשר פקד משה אין כתיב כאן, אלא אשר פקד על פי משה, ע"י משה, ביד איתמר:

ב [משה עשה שלא יבוא לידי חשד]

עליו נאמר: ולא יחשבו את האנשים אשר יתנו את הכסף. ולא יחשבו, זה דורו של יואש, שהיו עושין באמונה. שנו רבותינו: מי שהיה נכנס לתרום את הלשכה, לא היה נכנס לא בפרגוד חפות, ולא באנפליא, שאם יעשיר יאמרו: מתרומת הלשכה העשיר, שאדם צריך לצאת ידי הבריות, כדרך שהוא צריך לצאת ידי המקום. שנאמר (במדבר לב): והייתם נקיים מה' ומישראל. ומשה היה גזבר לעצמו על מלאכת המשכן?! אלא, בשעה שאמר לו הקב"ה למשה שיעשה המשכן, מיד ויבואו כל איש וגו'.

לכמה ימים הביאו כל הנדבה?

אמר רבי יוחנן: לשני בקרים הביאו והותר, שנאמר (שמות לו): והמלאכה היתה דים. נכנס משה אצל בצלאל, ראה שהותר מן המשכן, אמר לפני הקב"ה: רבון העולם! עשינו את מלאכת המשכן והותרנו, מה נעשה בנותר? אמר לו: לך ועשה בהם משכן לעדות. הלך משה ועשה בהן, כיון שבא ליתן חשבון, אמר להם: כך וכך יצא למשכן, וביתר עשיתי משכן לעדות. הוי, אלה פקודי המשכן משכן העדות:

ג [המשכן נתמשכן שני פעמים]

מהו משכן שני פעמים? אמר רבי שמואל בר מרתא: שנתמשכן שני פעמים על ידיהם, זהו שאנשי כנסת הגדולה אומרים (נחמיה א): חבול חבלנו לך ולא שמרנו את המצות ואת החוקים ואת המשפטים. מהו חבול חבלנו לך? הוי, שנתמשכן ב' פעמים, ואין חבול אלא משכון, שנאמר (דברים כד): לא יחבול רחים ורכב, לכך כתיב: אלה פקודי המשכן משכן העדות, ב' פעמים:

ד [עדות הוא לכל באי עולם, שיש סליחה לישראל]

מהו העדות? אמר רבי שמעון ב"ר ישמעאל: עדות הוא לכל באי עולם, שיש סליחה לישראל.

דבר אחר: עדות הוא לכל העולם, שנתמנה מפי הקב"ה. אמר רבי יצחק: משל למה הדבר דומה? למלך שנטל אשה וחיבבה יותר מדאי, כעס עליה והניחה, והיו אומרים לה שכנותיה, אינו חוזר עליך עוד. לימים שלח לה, ואמר: כבדי את פלטיין שלי, והציעי את המטות, שביום פלוני אבא אצלך, כיון שהגיע יום פלוני, בא המלך אצלה ונתרצה לה, ונכנס אצלה לפלטיין, ואכל ושתה עמה, ולא היו שכנותיה מאמינות, אלא כיון שהיו מריחות ריח בשמים, באותה שעה ידעו שנתרצה לה המלך.

כך הקב"ה חיבב את ישראל, והביאם לפני הר סיני, ונתן להם את התורה, וקראן ממלכת כהנים, שנאמר (שמות יט): ואתם תהיו לי ממלכת כהנים. אחר ארבעים יום חטאו, אותה שעה אמרו העובדי כוכבים: אינו מתרצה להם עוד, שנאמר (איכה ד): אמרו בגוים לא יוסיפו לגור, כיון שהלך משה לבקש רחמים עליהם, מיד סלח להם הקב"ה, שנאמר (במדבר יד): ויאמר ה' סלחתי כדברך.

אמר משה: רבון העולם! הריני מפויס שמחלת לישראל, אלא הודיע לעיני כל האומות, שאין בלבך עליהם. אמר לו הקב"ה: חייר! הריני משרה שכינתי בתוכם, שנאמר (שמות כה): ועשו לי מקדש, ומכירין שמחלתי להם, לכך נאמר: משכן העדות, שעדות היא לישראל, שמחל להם הקב"ה:

ה [התגרות האומות במקדש ובישראל - כנגד כבוד ה']

דבר אחר: משכן העדות אמר ר' שמעון בן יוחאי: בשעה שנכנס אנדריונוס לבית קדשי הקדשים, היה מתגאה שם ומחרף לא-להים. אמר רבי חייא בר אבא: אמר דוד: רבון העולם! כך תעלה לפניך, שאלו היו יכולין לקצוץ ארזים, לעשות סולמות עולים, היו למעלן.

מנין? כמ"ש (תהלים עד): יודע כמביא למעלה בסבך עץ קרדומות. אלא שאין יכולים ומניחים אותך ובאים עלינו, כמ"ש (שם כא): חשבו מזמה בל יוכלו. ובאים עלינו, שנאמר (שם עט): אלהים באו גוים בנחלתך וגו'.

ועל מה כל אלו? על ידי שנתמשכן על ידינו, שנאמר: אלה פקודי המשכן משכן העדות.

יהי מאת ככר הכסף לצקת את אדני הקודש וכו':

דע, כי מאת ככר אלו הם נמשכים מן המלכות הנקרא אדני, ושם זה הוא בגי' ק' באופן זה, כי מלוי המלוי של אדני יש בו ב' בחינות, וזהו גם כן סוד פ' (שמות) ועתה יגדל נא כח אדני וכו', כי היו"ד של יגדל היא גדולה, לרמוז כי מלוי המלוי של שם זה הוא, אל"ף למ"ד פ"א, דל"ת למ"ד ת"ו, נו"ן וא"ו נו"ן, יו"ד וא"ו דל"ת. והם ל"ד אותיות כמנין ד"ל, ולכן נקרא שם אדני שהוא במלכות, דל ואביון, בסוד אספקלריא דלא נהרא. והוא, כי אות התי"ו היא חסרה מן היו"ד, כזה ת"ו, אך אם היא מתמלא ביו"ד כזה ת"ו, אז היא גדולה ושלימה בסוד לבנה במלואה. וז"ס יגדל, פ' יגדל מלוי העולה ד"ל, ויעשה ל"ה שהוא עם יו"ד במלוי התי"ו, ולכן י' דיגדל גדולה, להורות עליה:

גם ענין יגדל נא, הוא י"ג ד"ל. פירוש, כי הנה אדני הוא הפשוט, וכ"ח אדני הם המלויים, שהם מלוי ומלוי המלוי, שניהם גדולים בסוד יו"ד היתרה שבאות ת"ו, ואז הם מ"ז אותיות כמנין יגד"ל, כי הם י"ב של מלוי, ול"ה דמלוי המלוי. ולפי שמלוי המלוי הוא תמיד חסר בסוד ד"ל, אך לפעמים ניתוספת אות י' בתיבת ת"ו, לכן חשבון הד"ל במקומו, והיו"ד הושמה במלוי לבדו. וזהו י"ג. כי המלוי הוא י"ב, ועם י' יתירה הוא י"ג, ולכן אות י' של יגדל גדולה, להורות עליה שניתוספה מחדש, ואז נקראת גדול כח אדני כמו שנודע, כי בשם ההוי"ה מלוי מלוי נקרא כ"ח, לפי שהם כ"ח אותיות, ולכן גם במלוי של המלוי של שם אדני נקרא כ"ח לטעם זה. אמנם כשנצרף הכל, שהוא פשוט ומלוי ומלוי המלוי, יהיו נ"א אותיות. וז"ס פ' ועתה יגדל נא כח אדני, פירוש, שכאשר יגדל הכח באופן הנזכר, אז יעשה נ"א. ואם לא כן אינם רק חמשים אותיות, אך עתה הם נ"א, זהו יגדל נ"א:

ונחזור לענין, כי שם אדני הוא בגי' ס"ה, ועם ל"ה אותיות של מלוי המלוי הם מאת אדנים, ויהיה מלת אדנים מלשון אדני. ודע, כי מלת אדנים שהיו במשכן, כולם בחינת אדני שהיו בחינת מלכות, והקרשים עומדים היו נו"ה, והיו מאה אותם שבמשכן עם אותם שבפנים במקום הפרכת מאת אדנים, לפי שהיא בחינת עשיה. כי שם א"ל אדני בגי' צ"ו, וד' אותיות אדני, הרי מאה. וכן אדני ס"ה, ול"ד אותיות דמלוי המלוי שלו, הרי מאה עם הכולל. והאדנים שבחצר המשכן עם אותם שבפתח, היו ס"ה מנין אדני, לפי שכולם היו בחינת מלכות, והעמודים שעליהם, או הקרשים, היו בחינת נצח והוד:

הנה כל אדנים הם בשם אדני, ולכן נקראים על שמו אדנים. והנה הם מאה אדנים, כנגד שם אדני, העולה ס"ה, ועם ל"ה אותיות שיש בו במלוי מלוי, הרי ק', וכבר נתבאר בפרשת שלח לך, בפסוק ועתה יגדל נא כח ה', איך יש ל"ה אותיות במלוי מלוי וע"ש:

אמר שמואל, באופן זה, כי הנה שם אדני בפשוטו, הוא ד' אותיות, כזה, אדני. ובמלואו הוא י"ג אותיות, כזה, אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד. ובמלוי מלוי הוא ל"ה אותיות, כזה, אל"ף למ"ד פ"א, דל"ת למ"ד ת"ו, נו"ן וא"ו נו"ן, יו"ד וא"ו דל"ת: אמר שמואל, נלע"ד להגיה במלואו ולומר, י"ב אותיות בלבד, ולהסיר היו"ד היתירה מאמצע הדלת. מאחר שבמלוי המלוי, אין אנו מונים אותה. שאם היינו מונים אותה, היו מלוי המלוי מ' אותיות. והשתא אתי שפיר החשבון, ארבעה ושנים עשר וחמשה ושלושים, סך הכל נ"א, וזהו ועתה יגדל נא כח ה' דקאמר כנלע"ד:

ונחזור עתה לבאר ענין פרדס הזה מה ענינו. הנה בדרוש שלו בענין אדה"ר כשחטא, נתבאר כי אחד מן הפגמים שגרם הוא, שגם לאה כשנפגמה וירדה למטה כנגד הדעת שירד גם הוא בין הכתפים, ולהיות כי לאה כלה דינים וגבורות כנודע, לכן רצו אלו החכמים לתקנה ולמתקה, והיא הנקראת פרד"ס כמו שנתבאר, ונכנסו לתקן זה הפרדס, וראו כי לא היו יכולים לתקנה עד שיתקנו את הזעיר בתחלה, כי ממנו נמשכים האורות אליה, ולכן התחילו לתקן את הזעיר כנ"ל. והנה לאה נקראת פרד"ס, ורחל נקראת פרסה, לפי שהיא שם אדני בגי' ס"ה, ויש בה ה' גבורות מנצפ"ך שהם בגי' פ"ר, הרי פרס"ה:

אמנם לדעת איך לאה נקראת פרד"ס, הנה שמעתי ממורי ז"ל ושכחתי. ויש לי בזה ג' פירושים, ואיני זוכר איזה מהם היא האמת. האחד הוא, כי עיקר שם אדני הוא ברחל, כי היא עקרת הבית, ולכן נקראת פרד"ס, שהיא בחינת פרס"ה ממש, אלא שחסרה אחד. הב' הוא, כי נודע שהוי"ה דמ"ה דאלפי"ן היא בז"א, והמלוי של הוי"ה זו הוא בגי' י"ט, ונודע כי המלוי, הוא בחינת אור הנקבה בהיותה כלולה עם הזכר, ולכן היא בגימטריא חוה אשת אדה"ר, ומלוי זה יוצא לחוץ להאיר אל לאה אשתו, ואם תחבר מ"ה וי"ט ופ"ר, הרי פרד"ס. (נ"ל הג') כי לאה שרשה ועיקרה היא שם ס"ג, ולוקחת החמש גבורות שמהם נבנית, והרי פרד"ס:

ודע, כי הנלע"ד ממה שהבנתי מדברי מורי זלה"ה הוא, כי שורש נשמות אלו הד' חכמים נמשכים מן המוחין דז"א עצמו, במקום אשר משם יוצא הארת המוחין של לאה, שהם ד' הארות. ואלו החכמים הם משלחים ד' הארות אלו אל לאה, ולכן נתכוונו לתקנה כנזכר:

שבעת ימים היה משה מקים את המשכן ומפרקו, ובח' נשלם, כנגד שבעה מלכין קדמאין וביום השמיני הדר. ואף על פי שנענשו מיתה, נדב ואביו תרי פלגי גופא, ביום (נ"ל הח') שלפי שכתוב מיתה גם כן בדברי הימים. עכ"ל הרב זלה"ה: